

Udlejre Kirke

En moderne basilika

I Ølstykke sogn ligger der to kirker.

Den gamle middelalderkirke fra omkring 1175 i Gl. Ølstykke og den nye Udlejre Kirke fra 1991 i Ølstykke Stationsby. Begge kirker er symbolske for deres tid og den udvikling Ølstykke har været igennem i næsten tusind år.

Den gamle kirke blev bygget under den første bølge af kirkebyggeri i Danmark og blev på mange måder grundstenen for Ølstykke by og sogn.

Den nye kirke er bygget på en grund udstykket fra Ørnebjerggård og købt under det store forstads-byggeboom i 1967. Ølstykke var i starten af tresserne vokset til omkring 1.200 indbyggere. Der blev bygget parcelhuse i både Gl. Ølstykke, stationsbyen og ikke mindst den nye Udlejre bydel, og menighedsrådet forudså behovet for før eller senere at få bygget nok en kirke til sognet. Mens man ventede, fortsatte Ørnebjerggårds heste med at græsse på kirke-grunden.

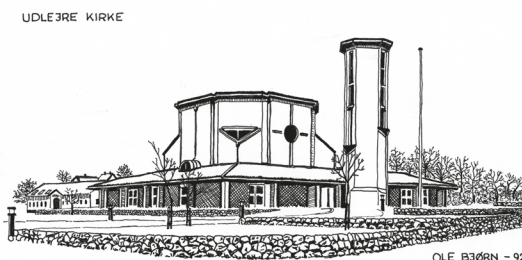
I 1990 var folketallet i Ølstykke kommune steget til mere end 12.000 indbyggere og grundstenen til Udlejre Kirke blev lagt af biskop Johannes Johansen, mens han fremførte: ”Alting er til enhver tid kun en begyndelse”. Og dermed blev den ny kirke en fortsættelse af den gamle, idet man indmurede et kors af i alt 5 røde munkesten fra Ølstykke Kirke. Man kan finde korset bag alteret, nu kalket over i hvidt.

Fem munkesten fra Ølstykke Kirke danner et kors bag alteret i Udlejre Kirke.

Kirken

Ved første øjekast fremstår arkitekt Niels Munks kirke som en klassisk smuk, moderne kirke fra det 20-århundrede, men når man kommer nærmere ind på den, kan man føle sig hensat til Italien og mærke en fortsat tråd igennem historien.

Udlejre Kirke tegnet af Ole Bjørn Andersen.

Udlejre Kirke er udført i basilika-form - ligesom Roms tidligste kirker, og når man træder ind gennem den tunge kobberbelagte dør mod vest kommer man ikke ind i et traditionelt våbenhus, men i et propylaeum eller vestibule, der fortsætter hele vejen rundt om selve kirkerummet. Hvis man går højre om, finder man, ligesom i kirker og klostre i Italien, en lille atriumgård. Et lille refugium af lys, luft og dufte inde i kirkekomplekset, isoleret fra verden udenfor. Gangene – eller galleriet – rundt om kirkerummet bliver brugt til skiftende udstillinger, og i bunden af galleriet ligger 'kloster-salen'. En stor, lys og højloftet sognesal. En mere ydmyg sal i det sydvestlige hjørne huser konfirmandundervisningen. Går man til venstre foran kirkerummet løber 'klostergangen', som en smal arkade forbi en række kontorer, hvor to af sognets fire præster holder til¹. Gangen kan følges hele vejen bagved og rundt om kirkerummet.

Kirketårnet er næsten fritstående. En muret trappe fører op i tårnet til højre for indgangsdøren.

---

1 Den kirkebogsførende præst har sit kontor i præstegården i Gl. Ølstykke, og den fjerde præst har sit kontor hjemme på Thujavej, overfor Udlejre Kirke

Grundplan Udlejre kirkekompleks: A: Kirkesal. B: Vestibule/propylaeum. C: Sognesal. D: Konfirmandstue. E: Atriumgård. F: kontorer. G: Køkken. H: Klokketårn

Kirkens murværk er hvidmalet, som på en traditionel dansk landsbykirke. Den nederste del er dækket af rødfarvet puds. Den hvide farve deler kirken med Ørnebjerggård, ligesom den rødlige farve er valgt så den både matcher træværket på Ørnebjerggård og de omgivende parcelhuse.

Kirkerummet

Det hvidmalede murværk går igen på de indvendige vægge i kirkerummet. Fugerne er udskrabet raffineret, så de danner sarte, diskrete korsmønstre, som sammen med gitterloftet af mahogni er med til at give det høje elegante rum en god akustik. Rummet drager blikket opad, igennem de fem lette ringkroner i messing, op mod de trekantede ovenlysvinduer, som bidrager til den meget lyse, lette og samtidig højtidelige stemning, der er i rummet.

Mønstret lavet i kirkerummets fuger danner små kors. De hvide vægge sammen med ovenlysvinduerne placeret i de skråt afskårne hjørner bidrager til at gøre kirkerummet lyst, højtideligt og elegant.

Ovenlysvinduerne er placeret i hvert af de fire skråt afskårne hjørner – samt midt over alteret. Selve kirkerummet er en kube kvadratisk på alle leder, men undergår i kraft af de afskårne hjørner ”Kvadratets transformation”, dvs. et

kvadrat, der bliver til en ottekant og dermed nærmer sig en cirkel. Cirklen, som man igen bliver mindet på af ringkronerne. Stiller man sig på det rette sted, kan man se op igennem en ringkrone, centreret inde i en af hver af de fem kvadrater som gitterloftet i mahogni er opbygget af, og opleve rummets geometriske fortælling blive gentaget nok en gang.

Legen med geometri bringer os igen tilbage i tid. Inspirationen til Udlejre Kirke er bl.a. hentet fra byzantinsk arkitektur, hvor f.eks. basilikaen San Vitale i Ravenna, Italien har en ottekantet grundplan med et højt midt-parti, der er omgivet af en lavere del.

”Kvadratets transformation” gentages i loftet.

Kunsten i kirken

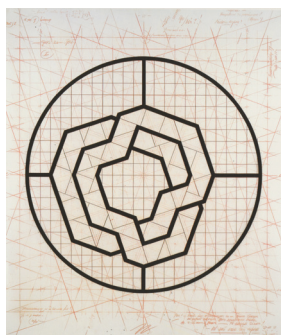
Den blå rude

Mere geometri og nok en reference til gotikkens katedraler finder man med rosetvinduet højt oppe i vest-gavlen skænket af Ny Carlsbergfondet. Ruden ”Jordens salt”² er tegnet af kunstneren Jørn Larsen (1926-2004) og udført i samarbejde med glarmester Per Steen Hebsgaard. Den er to meter i diameter og udført i fransk blokglas og rustfrit stål. Selve tegningen er en flad sammenflettet form, som et møbiusbånd, eller et evighedssymbol. Den kan også tolkes som en tornekrone.

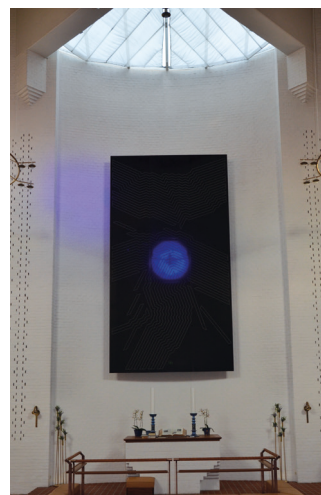
2

Jørn Larsen har ikke selv ønsket at navngive kirkeruden, men kunstværket indgår i et nært samspil med den lidt senere tilføjede altertavle, som er placeret overfor. Her har Jørn Larsen som en indhugget tegning i granitten arbejdet med titlen ”Den brændende tornebusk”. I Akademiraadets udvalg for kirkekunst 1995, 36-37 kalder Ole Christensen glasmosaikken for ”Jordens Salt”

Titlen ”Jordens salt” har referencer til bjergprædikenen: ”I er jordens salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hvad skal der så saltes med? Det duer ikke til andet end at smides ud og trampes ned af mennesker. I er verdens lys. En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. Man tænder heller ikke et lys og sætter det under en skæppe, men i en stage, så det lyser for alle i huset. Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene”. (Matt. 5, 13-16).

Den blå rude i vestgavlen og til venstre herfor den originale arbejdstegning hertil. Tegningen afslører hvor meget geometri, der ligger bag.

Det blå glas fra rosetvinduet i vest-gavlen lader i løbet af dagen lyset skinne igennem ruden på nye måder, og går i dialog med altertavlen og kirkerummet.

Altertavlen

Altertavlen, skænket af Ny Carlsbergfondet, er ligesom rosetvinduet tegnet af Jørn Larsen (1926-2004). Den er udført i sort, svensk djürhult granit, og placeret over for rosetvinduet, som den indgår i et nært samspil med. Altertavlen måler 500 x 270 cm og består af 15 rektangulære plader, tre i bredden, fem i højden. Her har Jørn Larsen som en indhugget tegning i granitten arbejdet med titlen ”Den brændende tornebusk”. Altertavlen er inspireret af assyrisk og sumerisk kunst med skarpe vinkler.

Jørn Larsens altertavle i sort svensk, djürhult granit.

Tavlen får spænding og kraft i sig selv via de nøje planlagte unøjagtigheder. Og når lyset strømmer - eller brænder - gennem den blå rude ind i kirkerummet, rammer det som en svævende cirkel den blanke, sorte granit, der i lyset ofte bliver spejlgråt. Samtidig spejler rummets lampekranse sig i tavlen som en stjernetåge. Den runde, blå lysskive bevæger sig langsomt hen over altertavlen, og går i dagens løb i dialog med altertavlen på nye måder.

Alteret og den keramiske udsmykning

Døbefonten, alteret og prædikestolen, er alle udført og skænket af den lokale murermester Gunnar Lauridsen. De hvidmalede, murede elementer indgår i en fin helhed med resten af kirken. De er alle fritstående på gulvets røde murstensklinker. Inspirationen til de tre elementer har været Grundtvigskirken – men minder også om hvide landsbykirker stillet på hovedet.

Alterstager, dåbsfad, dåbskande og øvrig keramik er udført af den lokale keramiker Allan Hytholm fra Skenkelsø. Udformningen er inspireret af bl.a. den geometriske marmordekoration på dåbskapellet og domkirkens kampanile i Santa Maria del Fiore i Firenze. Keramikens blå farve er karakteristisk for Hytholms arbejder og harmonerer med den blå rude i rosetvinduet, den blå himmel over ovenlysvinduerne og kirkerummets øvrige farver.

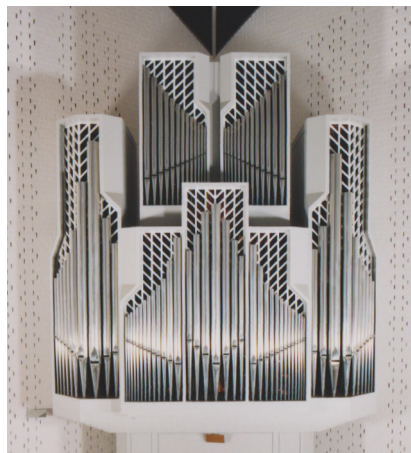

Døbefonten, alteret og prædikestolen af Niels Munk indgår i en fin helhed med resten af kirken. Den blå keramik udført af Allan Hytholm er inspireret af Santa Maria del Fiore i Firenze.

Kirkens musik

Orglet

Kirkens orgel er udført af P.G. Andersen & Bruhns Orgelbyggeri ApS efter tegning af Niels Munk. Det har i alt 1.242 piber, hvoraf kun få ses i facaden. Orglet har to manualer og pedal. Det har 22 stemmer - oprindeligt var der 20 stemmer og i 2010 og 2012 blev orglet udvidet med de sidste 2 stemmer.

Kirkens orgel udført af P.G. Andersen & Bruhns Orgelbyggeri ApS efter tegning af Niels Munk.

Klokker og klokketårn

Kirketårnet er næsten fritstående – som en Italiensk kampanile. Kirkens to klokker er fremstillet af klokkefirmaet Thubalka i Vejle og vejer hhv. 1.060 kg og 760 kg. Den lokale forfatter John Nehm har digtet versene som er indskrevet i klokkerne:

”Mørket frygter lysets kerne.
Se natten overgiver sig” og
”Guds blomstrende kærlighed.
Se kærligheden blomstre”.

Kilder:

Egedal leksikon: Oprindelig forfatter, Lene Olesen

Tidligere folder om Udlejre Kirke ved Ølstykke menighedsråd

Kirsten Diemer – indvielsestale i Udlejre Kirke